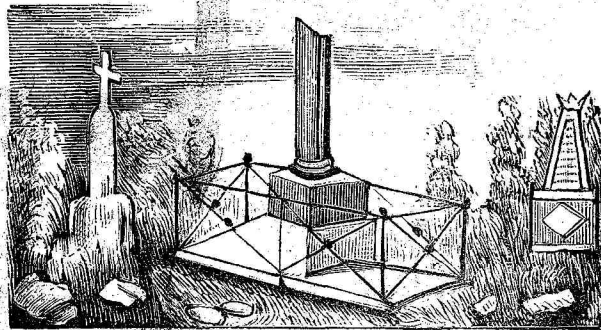


μέχρι τελείας ἀμαυρώσεως ἐν τῇ καθ' ἡμέραν χρήσει τοῦ πλήθους, ἀποβαλόντος βαθμηδὸν διὰ τὴν ἀπαιδεύσιν τὴν αἰσθησὶν τῆς πνευματικῆς δυναμείας. Οἱ ἀντιποιοῦμενοι παιδείας ἐτρέποντο εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, ἀποδεχόμενοι ὡς μοιραῖον δόγμα τὸν πνευματικὸν τῆς λαλούμενης γλώσσης θάνατον».

Τοῦ Κοραῆ ἡ ἀξία δὲν περιορίζετο μόνον εἰς τὴν δευνότητα περὶ τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν εἰς τὴν ἀνεγνωρίζετο κορυφαῖος καὶ ὑπὸ πολλῶν τῆς Ἑσπερίας σοφῶν. Ὁ δρίζων τοῦ Κοραῆ, λέγει ὁ Κ. Α. Κοντόσταυλος, ὁ ἕτερος τῶν ἐκφωνησάντων λόγον κατὰ τὴν ἀνω μνησθεῖσαν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τελετῇ, «ἦτο πολλῶ ἐκτενέστερος τοῦ δρίζοντος ἀπλοῦ θεωρητικοῦ σοφοῦ ἀπλοῦ κριτικοῦ φιλολόγου, ἀπλοῦ διαμόρφωτοῦ τῆς γλώσσης, ἀπλοῦ ἀποστόλου τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ ἀπλοῦ τῆς ἠθικῆς κήρυκος. Τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κοραῆ δὲν κεῖται ἐνταῦθα, κεῖται ἀλλαχοῦ, εἰς ἀσυγκρίτως ἀνώτερον ἠθικῆς ὕψος· τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κοραῆ κεῖται εἰς τοῦτο, ὅτι τὸ μέγα πόρισμα ὅλων ὁμοῦ τῶν ὑποδειχθεισῶν δυνάμεων αὐτοῦ, κατέστησεν ὑπήκοον καὶ ὑπηρετικὸν μίᾳς μόνῃς αὐταρχικῆς κυβερνώσης ιδέας, ιδέας πρακτικῆς καὶ μεγάλης, τῆς πασῶν μεγίστης, τῆς ιδέας τῆς λυτρώσεως τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας, καὶ τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ εἰς τῆς ἐλευθερίας τὸ θεῖον κράτος. Οἱ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶσφ πολύμοχθος ὄσφ καὶ ἐπιτυχεῖς ἀγῶνες αὐτοῦ, δὲν περιορίσθησαν ἐν τῇ τάξει τῆς ἀπλῆς θεωρητικῆς μορφώσεως τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐξετάθησαν καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν αὐτοῦ διάπλασιν καὶ κατάρτισιν, ἥτις ἀναγκαίως ἀπολήγει, ὡς εἰς ἀναπόφευκτον τελικὸν σκοπὸν, εἰς τὴν κεχωρισμένην καὶ ἀνεξάρτητον ἐθνικὴν ὑπαρξιν, διότι δι' αὐτῆς μόνον ἐπιτελεῖται τῆς ἀληθείας ἡ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κόσμῳ διατύπωσις. Ἡ σεμνὴ δὲ καὶ ἐπαξία δημιουργὸς καὶ ἀγγελὸς τῆς ἀληθείας, κατὰ τὴν ὑψίστην ταύτην πρακτικὴν αὐτῆς ἐκδήλωσιν, εἶναι, ὡς ἄλλη τις τῶν Ὀλυμπίων θεῶν Ἴρις, ἡ τῷ ὄντι ἁγία φιλοπατρία, ἥτις ζωὴν καὶ δυνάμιν ἐκ τῆς βαθέως αἰσθητικῆς φύσεως τοῦ Κοραῆ ἀρουμένη, ἀνυψοῦτο παρ' αὐτῷ μέχρι τοῦ ἀνωτάτου τῆς αὐταπαρνήσεως βαθμοῦ καὶ ἀπετέλει τὴν ἐνδοτάτην τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐσίαν καὶ τὸ ἰδιαζόντως χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ γνώρισμα. Ἡ φιλοπατρία ἐπομένως ἦτον ἡ ἐμπνεύουσα καὶ καθοδηγοῦσα τὸν Κοραῆν ἀνωτέρα δύναμις· ἡ φιλοπατρία ἦτο τὸ τελεστικὸν ἐλατήριο τῆς ἀκαταπαύστου δράσεως αὐτοῦ· ἡ φιλοπατρία ἦτο τὸ μυστηριώδες κέντρον τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ ῥώμης· ἡ φιλοπατρία, ὡς συντόμως εἰπεῖν, ἦτο ἡ καυστικὴ ὕλη, ἥτις συγκεντρώσασα τὰς πολλὰς καὶ διεσκορπισμένας ἀκτῖνας τῆς εὐρείας αὐτοῦ διανοίας, παρήγαγε πυρ-ἰσχυρὸν, καὶ φλόγα, τὴν φλόγα τῆς ἐλευθερίας, διὰ τῆς ὁποίας ὡς φάινετ' ἐκ τῆς τέφρας του, ἡ Πατρίς ἡμῶν ἀνεγεννήθη. . . . Διὰ τοῦτο δὲ ἡ μήμηρ αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ὑπάρ-

χει Ἑλλάς καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν Ἑλληνες, θέλει εἰσθαι οὐχὶ μόνον θαυμασμοῦ ἀλλὰ καὶ λατρείας ὑποκείμενον.»

Ὁ Κοραῆς ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις τῇ 6 Ἀπριλίου 1833, τῇ δὲ 10 ἐνεταφιάσθη ἐν τῷ Mont Parnasse. Ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐχαράχθη τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα.



ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ ΧΙΟΣ ΥΠΟ ΞΕΝΗΝ ΜΕΝ ΙΣΑ
ΔΕ ΤΗΙ ΦΥΣΕΩΙ Μ' ΕΛΛΑΔΙ ΠΕΦΑΝΜΕΝΗΝ
ΤΗΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΚΕΙΜΑΙ.

Η ΒΙΡΔΩ ΚΑΙ Ο ΚΥΩΝ ΑΥΤΗΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδε ἀριθ. 7).

Σημεῖα μεγάλης ἐκπλήξεως ἐφάνησαν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς ἐν ᾧ προσεπαθεῖ ν' ἀσπασθῇ τῆς χειρός, ἥτις τὴν ἐκράτει.

«Δὲν με γνωρίζεις,» ἐξηκολούθησε, «καὶ δικαίως· διότι σὺ ἦσο μόλις διετής, ὅτε ἀπεχωρίσθην· ἀλλ' ἐγὼ οὐδέποτε ἐλησμόνησα τὴν τότε προσφιλῆ μικρὰν ἀδελφὴν μου. Βεβαίως δὲν ἀπατώμαι· καὶ ἐὰν τώρα καλῆσαι Ῥοζάλη Λισλῆ, τότε ὁμῶς ἀναμείνεσθαι Ῥοζή Ὀλλάνδου καὶ γὰρ, ὁ πρῶτος ἀδελφός σου, ὀνομαζόμενον Γεώργιος.

«Σὺ εἶσαι ὁ ἀδελφός μου ἃ ἀνεφώνησε μόλις δυναμένη νὰ ὁμιλήσῃ ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως· «σὺ εἶσαι ὁ καλὸς καὶ εὐμενὴς ἀδελφός· περὶ αὐτὴν παιδαγωγός μου πολλὰς μοι ἐκάμνε λόγον καὶ τὸν ὅποιον ἐπὶ πολλὰ ἐτὴ ἐπεθύμουν καὶ ἐπροσέυχόμην εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἴδω πάλιν;

«Ναί, Ῥοζή, καὶ ἴδου πάλιν συναντήσαμεν.»

«Ἄλλα τὸ παιδίον ἐκεῖνο,» εἶπεν αὐτὴ ἔσπευσμένως, «τίνος τέκνον εἶναι;»

«Ἰδικόν σου εἶναι Ῥοζή.»

«Ἰδικόν μου εἶναι;» εἶπεν ἡ μήτηρ με τρέμουσαν φωνὴν καὶ ἀμέσως κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

Μετὰ ταῦτα ἑκάτεροι διηγήθησαν, ὅσα συνέβησαν κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην τρικυμίαν καθ' ὅσον ἐγνώριζον αὐτήν. Ἐκτεθέντων δὲ ὅλων τῶν συμβάντων ἀρκούντως, οὐδεμία ἀμφιβολία ἔμεινεν εἰς ἑκατέρους, ὅτι ἡ Βιρδὼ ἦτο τέκνον αὐτῆς τῆς Κυρίας Λισλῆ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτήν ὅτι πολὺ ἡγάπησε τὴν μικρὰν κόρην, πρῶτον μὲν διὰ τὴν μεγάλ-